

"החווה באחוזה" ו"קורות": טבע הדברים

יום שלישי 25 במאי 2010 03:00 מאת: סמדר שפי

סשה סרבר יצר חווה שרק נראית פסטורלית. יאיר ברק מצביע בעבודותיו על הקירבה בין צילום למוות. המפגש ביניהם בשתי תערוכות יחיד מוזר לכאורה אבל פועל היטב

שתפו וזכו בפרסים

סשה סרבר, מיצב "החווה", 2009

ריח שעווה חזק הוא הרושם הראשוני הבולט לצופים [בתערוכה המשותפת של יאיר ברק וסשה סרבר בגלריה טבי דרזדנר](#). ריח חריף כשל דבק או אורן היוצר נוכחות מופשטת שמקיפה את הצופים וממלאת את החלל.

ריח, כמו מוסיקה, הוא חוויה אבסטרקטית שלא ניתן לאחוז בה וקשה להניח שהזולת חווה אותה כמונו. ריח השעווה יוצר מרחב ביניים כשהוא לא לגמרי שייך לשגרה ולא לגמרי מלאכותי, כריחות לעיצוב אווירה הנמכרים בחנויות נרות וסבונים. המקום שבין לבין הוא הנושא המשותף לשתי תערוכות היחיד "החווה באחוזה" של סרבר ו"קורות" של ברק שהמפגש ביניהם לכאורה מוזר אבל פועל היטב.

סרבר, יליד מולדובה, עלה לארץ אחרי שהשלים לימודי אמנות בקייסינג. כבר כמה שנים הוא מתבלט כאחד הקולות המעניינים בפיסול הישראלי בזכות עולם דימויים שנשען על תולדות האמנות ואמנות נוצרית עממית (שהוא מפגיש עם צאצאיהם הרחוקים בתרבות פופולרית כמו הדמות של באטמן) ובשל שימוש מרהיב בחומרים.

"שריפה נורא יפה", תערוכת יחיד מעולה בגלריה הקיבוץ ב-2006, מיקמה אותו כיוצר מעניין אחרי שנים שבהן היה ידוע בעיקר כאסיסטנט-מבצע של אמנים אחרים העוסקים בפיסול. בגלריה טבי דרזדנר הוא מציג מיצב שהוצג לראשונה לפני כחודשיים בגלריה הצוק בנתניה (באצירת מוניקה לביא) והותאם לחלל ולשכנות עם העבודות של יאיר ברק. במרכז הגלריה מכלאת כבשים וסביבה עצים ושקי ביצורים. כל האובייקטים עשויים בשעווה בצבע חום כהה ועכור שמזכיר אדמה.

יאיר ברק, "The Fold", 2009

מה שנראה במבט ראשון כהגדלה של משחק ילדים זול שמיוצר ביציקות פלסטיק לא מדויקות, מתגלה כאמירה אירונית המתייחסת לאמנות דתית, לחלום הישראלי וגם לנהייה המחודשת, הכנה או המעושה, אחר "טבע" ו"אורגני" כמושג, כאופציה לאנשים שחיים כבר כמה דורות בערים. הקריאה של העבודה המוצעת בטקסט התערוכה ולפיה "סרבר מערער על האתוס הציוני וסמלים שגויסו לצורך העניין" נראית בעיקר מצמצמת.

בחווה של סרבר יש כבשים דשנות עם קרניים ופרווה עבותה שבמרכזן בולט קו חיבור יציקות הגבס. במקומות אחדים מציץ קלקר שכנראה צופה בשעווה. גם בעצים הנראים כסכימה שלקוחה מציור ביזנטי וכלל אינם דומים לעצי הארץ בולט הרישול המכוון של היציקות. הקלקר הלבן ספק מבעבע ספק מציץ החוצה, חושף את חולשת האובייקט ושבירותו.

סמוך לגדרות החווה ניצבים שקי החול של הביצורים. הם ממקמים את החווה בהקשר של קרב. השקים, כמו הגדרות, מרמזים על נוכחות אנושית שהיתה ונעלמה. בהקשר של אמנות דתית, כמו זו הביזנטית שממנה לקוחה צורת העצים, אפשר לדבר על היעדרותו של הרועה, הרועה הטוב שהוא אחד הדימויים המוכרים ביותר של ישו ונשען על תקדימים מהעולם העתיק היווני והיהודי (משה). האם זהו הרגע לפני החזרה של "הטבע" לטבע? הרגע שאחרי היעלמות האדם ולפני התמוססות הגדרות? אחרי ההנדסה הגנטית ש"השביחה" בעלי חיים?

מתוך: החווה באחוזה (סאשה סרבר)

העבודה של סרבר נהפכת לפחות ופחות פסטורלית ככל שצופים בה. מה שמזכיר "פינת ליטוף" בעוד פארק לשיווק טבע לאנשי עיר מתגלה כרגע אפוקליפטי. בצפייה מתוך הגלריה מתגלים מאחורי הקיר החוצץ בין החלל המרכזי

לכניסה לגלריה עצי הדקל השחורים העשויים קלקר שסרבר הציג לפני כשנה במוזיאון פתח תקוה ומרמזים על השלב הבא באסון.

על הקירות סביב החווה של סרבר תלויה "קורות" של יאיר ברק. זו תערוכת הצילום הטובה ביותר שלו שראיתי עד כה ונראה שחל מפנה מעניין בעבודתו. העבודה היפה ביותר היא "25 כחולים", תצלום של דף מחברת, מהסוג שנקרא בבתי הספר שורה אחת. הדף ריק ממלים ומלא בקווים ותקווה וגם סדר ומשטר (כפי שמסמן הקו האדום שתוחם את השוליים) מזכיר את העבודות האבסטרקטיות המעודנות של אגנס מרטין, האמנית הקנדי-אמריקאית שמתה ב-2004. אבל היות שהוא דימוי מודפס אין בו הרעד שיש בעבודות של מרטין, בעיקר בעבודות על נייר שהיו חלק גדול מיצירותיה.

הדממה הזאת מהותית לעבודות של ברק גם כשהוא מצלם ספרים, שכלל לא חשוב אם הם קיימים במציאות. כך גם כשהוא מצלם דימוי על כפולת עמודים בספר "נערה עם עגיל הפנינה", הציור המוכר ביותר של ורמיר זה כעשור, מאז פרסום אותו ספר שגם עובד לסרט). הדממה מפרידה את הצילום מהדימוי החי כל כך של המקור.

ברק מצביע בעבודות האלה, וגם בעבודות שהוא מחקה בהן סוגי פורטרי, או דימוי של צבי מוטבע בחומר פלסטי שקוף כמשקולת נייר, על הקירבה בין צילום למוות, בין צילום לחניטה של רגע, של דימוי ורעיון. בתערוכה שני תצלומים שבאחד נוף ובשני אותו תצלום מצולם כשהוא ארוז בגיליון פצפצים כמו מוכן להובלה. העבודות אינן מוצגות כדיפטיך, אבל גם בהן ברק ממחיש עד כמה שביר ההבדל בין המצוי לנעלם ובין הבהיר למעורפל.

"החווה באחוזה" של סשה סרבר ו"קורות" של יאיר ברק. גלריה טבי דרזדנר (אחוזה 24 נוה צדק תל אביב). ימי שני-חמישי 11:00-19:00. יום שישי 10:00-14:00. עד 2.6.